

מתווה שיחה להיוועצות על תלמיד

במקרים בהם המורה הנועצת מעוניינת להציג בפני עמיתותיה בעיה או דילמה העוסקת בתלמיד ספציפי, יש לתת את הדעת על הכנה נדרשת, רגישויות ושאלות אתיות נוספות שהיוועצות זו עשויה לעורר. בשונה מסוגיות אחרות שבהן המוקד הוא הוראה ולמידה, בשיח מסוג זה הזרקור מכוון לתלמיד יחיד, שעלול לעורר מעורבות רגשית גבוהה בקרב המשתתפות. המטרה המרכזית של מקרה היוועצות מסוג זה היא להעמיק את הבנת הבעיה הנדונה ולחשוב יחד על מגוון דרכים להתמודדות.

המנחה תקיים שיחה מקדימה עם המורה הנועצת לבירור מקורות המידע הנדרשים, על מנת לקבל תמונה מקיפה על התלמיד (נקודת מבט של מורים נוספים שמלמדים את התלמיד, גיליון ציונים, מסמכים, אבחונים וכו'). זה המקום לשקול את הזמנתם של אנשי מקצוע נוספים שיכולים לתרום לדיון.

1 הכנה מוקדמת

המנחה מציגה את מטרת המפגש, את המהלך המתוכנן ואת הקוד האתי.

כללי אתיקה להיוועצות על תלמיד

- אנו דנות בהיבטים קוגניטיביים, התנהגותיים ורגשיים של התלמיד על מנת לסייע למורה הנועצת.
- מרכז הדיון עוסק בתלמיד שאנו מכירות ועל כן נעשה מאמץ כדי לשמור על שיח מקצועי, ענייני ומכבד.
- חשוב שנזכור שהתלמיד לא נמצא בחדר כדי להציג את נקודת מבטו.
- אנו מבינות שהמידע שנקבל על המקרה הוא חלק מהקשר רחב יותר.
- אנו מניחות כי כל הדמויות פועלות בהגיון ואם לא ירדנו לסוף דעתן נעשה מאמץ נוסף כדי להבינן.
- כל הנאמר בינינו ביחס המקרה ולמשתתפים בו נשאר במפגש הלמידה ולא יהווה בסיס לשיחה עימן.

2 הקדמה ותיאום ציפיות

א. המורה הנועצת מציגה את הבעיה לדיון בעזרת ייצוגים עשירים (סרטון וידאו, תיעוד שיחות, גליון ציונים, אבחונים או מסמכים רלוונטיים אחרים). הצגת הבעיה כוללת את:

- ההקשר הרחב של המקרה.
- תיאור ההיכרות עם התלמיד/ה – זמן ההיכרות עם התלמיד, מערכת היחסים ביניהם וכל פרט אחר רלוונטי להבנת המקרה.
- הרקע של התלמיד (רגשי, התנהגותי, לימודי, חברתי, משפחתי).
- נקודות חוזק של התלמיד.
- הצגת המקרה (תיאור הבעיה המרכזית איתה מתמודדת המורה).
- תיאור עשיר ככל שניתן לפעולות, דרכי ההתמודדות עם המקרה שנעשו עד כה.
- תיאור מחשבות ורגשות של המורה הנועצת ביחס למקרה.

3 הצגת המקרה והגדרת הבעיה

ב. הגדרת הבעיה או הבהרה של מה מטריד את הנועצת ואיזו עזרה היא מבקשת, מתוך מכוונות לעתיד: "מה עליי לעשות בהמשך?" ולא "מה הייתי צריכה לעשות בדיעבד?"

ג. הבהרת המקרה – המשתתפות שואלות שאלות הבהרה לגבי פרטי מידע חיוניים להבנת המקרה.

* בשלב זה, לרוב, המורות נוטות לשתף מהיכרותן הקודמת עם הדמויות שבמרכז המקרה (הורי התלמיד, קרובי משפחה, התנהגות התלמיד בזירות נוספות בבית הספר). לעיתים המידע חיוני ומרחיב את הקשר המקרה ולעיתים מיותר ומפריע למיקוד בבעיה של הנועצת. חשוב להתייחס ברגישות למידע שנחשף ולבחון את חיוניותו לאור הסוגייה הנדונה.

4

ניתוח הבעיה

- א. המשתתפות מעלות הסברים בנוגע לגורמים לבעיה ולהשלכותיהם. במידת הצורך, ניתן להציע למורה ניסוח מחדש של הבעיה.
- * רצוי לשים לב לאיזון בין ביקורת ותמיכה בתגובות המורות למורה הנועצת.
- * רצוי לעודד מגוון הסברים לבעיה (פדגוגי, רגשי, חברתי)
- ב. המשתתפות מאמצות את עמדת התלמיד ומשערות כיצד התלמיד היה מסביר את הגורמים לבעיה.
- ג. המורה הנועצת מגיבה לדברים ששמעה וממקדת מחדש את הבעיה לאור הניתוח.

5

בחינת הצעות להתמודדות עם הבעיה

- המשתתפות מעלות חלופות בתחום האחריות והפעולה של המורה ושוקלות את היתרונות והחסרונות שלהן.
- * יש לשים לב שהחלופות מכוונות גם לפעולות פדגוגיות שניתן ליישם במסגרת הלמידה בכיתה.

6

רפלקציה וסיכום

- המורה הנועצת מסכמת את התהליך שעברה. איך היא הרגישה במהלך ההיוועצות? באיזו מידה התהליך עזר לה?
- המשתתפות מתבוננות בתהליך שעברו: מה הן למדו? כיצד ישפרו את התהליך בפעם הבאה?